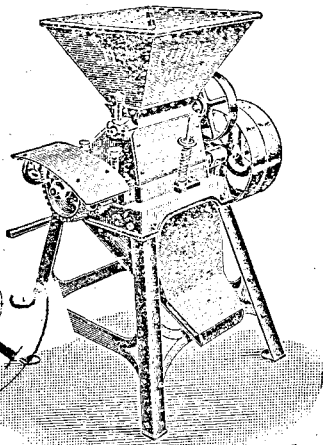
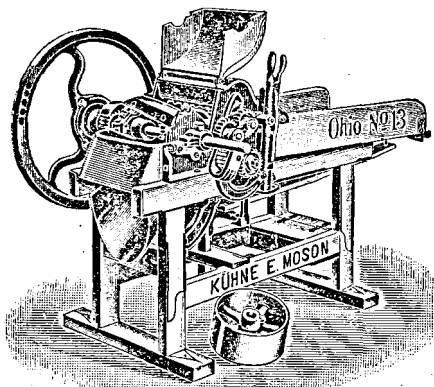

„KÜHNE“ MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T. MOSONBAN

elismert gondos kivitelben szállit szecskavágó gépeket, répavágókat, darálókat, takarmány-füllesztőket, „TORNADO“ kukoriczszártépőket, morzsolókat, tejgazdasági felszereléseket, teljes takarmánykamra-berendezéseket.

Főraktár: Budapest, VI.,

rut 57/a.

Fiókraktárak: Debreczen és Temesvár.

Törlesztő kölcsönök

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál

Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-birtokok és városi bérházakra

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv — Bérházaknál a telekkönyv, házbéradó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számítatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az

Igazgatóság.

Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

1501

Gyors és olcsó lebonyolítás

Eladó vetőgépek,

(Alkalmi eladás!)

11, 13 es 15 sorosak

egészen ujan,

a legjobb gyárból eladók

magas engedménnyel!

Megtekinthetők: Kolozsvárt, Attila-utca 8. sz. a.

Bővebbet: lapunk kiadóhivatalában.

ELADÓ

egy kiválóan szép és erős, fajtiszta, nagynövésű, egyéves, bronzvörös

Tamworth kan

— és eredeti fajtiszta —

Berkshirei 3 hónapos malacok

2185

Cím a kiadóban.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.

Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szivó-, világító- és kohó-gázüzem számára.

Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.

Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.

Hűtőtelepek és jéggyárak.

Gépterendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak es kékfestő-gyárak részére.

Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.

Borsajtók és szőlőzúzók.

1475

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
Wien, II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulá-	1,970.340.— K.
sával	764.760.16 „
Tartalékok	Összesen: 2,735 104.16 „

1901. évi fölösleg	90.349 — K.
1902. „	59.782 26 „
1903. „	109 331 73 „
1904. „	72 438 73 „
1905. „	61,730 60 „
1906. „	39,243,65 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintér az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok d'arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tűz, vint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatvánnyal és félvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.

Sz. 22181—908.

Haszonbéri hirdetés.

Kolozsvármegye árvaszéke közhirre teszi, hogy a néhai Szacsvey Sándor hagyatékát képező ördögkereszturi és hozzátartozó birtokrészek, és pedig körülbelől 370 hold szántó, 38 hold udvar és kert, 47 hold rét és 5 hold legelő, 1909. év április 1-től, esetleg előbb is, 10 (tiz) egymásután következő évre, írásbeli ajánlat után, haszonbérbe adatnak.

A zárt írásbeli ajánlatok folyó évi december 20-ig, Kolozsvármegye Árvaszéke Elnökéhez adandók be. A beérkező ajánlatok közül az árvaszék szabadon választ.

A birtok állagára vonatkozó adatok és a haszonbéri feltételek, fent nevezett árvaszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kolozsvármegye árvaszékeinek:

Kolozsvárt, 1908. november 12-én tartott üléséből.

Dr. Rohonczy Lajos

2218

(P. H.)

árvaszéki elnök.

Gépezés-kovács

ajánlkozik

január 1-re nagyobb uradalomba. Az összes gazdasági gépek, úgy a cséplőgarnitúra javítását és kezelését is szakszerűen érti, kitünő lóvasaló. Esetleg malomkezelést is elvállal.

Musta Dániel

uradalmi gépezés

Dicsőszentmárton

22191 Pekri-tanya.

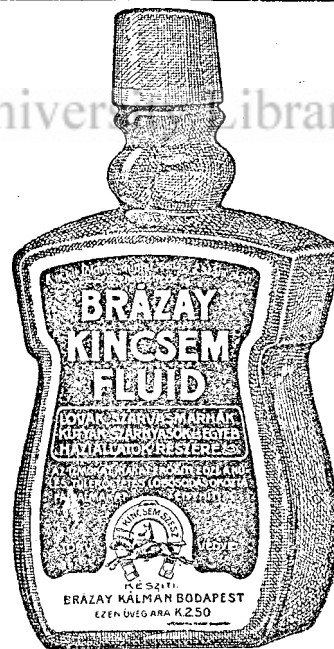
Követeljünk mindenütt „Székely-gyujtó“-t.

Reitter József gyufagyára Kolozsvárt 2., ezelőtt Parajdon.

Alapított 1836. Gyárt minden fajtájú kitünő minőségű kénköves-, paraffinos- és svéd gyujtót a legjutányosabb árban és szép kivitelben.

2141

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval az össze háziállatok erősítésére, edzésére, azok egészségének épségben tartására a

Brázay KINGSEM-FLUID KINCSEM-SZESZ

minden gazdaságban és állattenyésztésben

nélkülözhetetlen.

Felülmulja a hasonló célra szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb s legjobb minőségű kipróbált anyagokból készül.

Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmésben, katonai-, polgári- és versenystállókban.

Kapható: gyógytár-, drogéria- és fűszerüzletekben, vagy közvetlenül a készítő:

Brázay Kálmán cégnél Budapesten.

1 üveg ára 2.50 kor., 12 üveg ingyen csomagolás és bérmentes szállítással 24 kor.

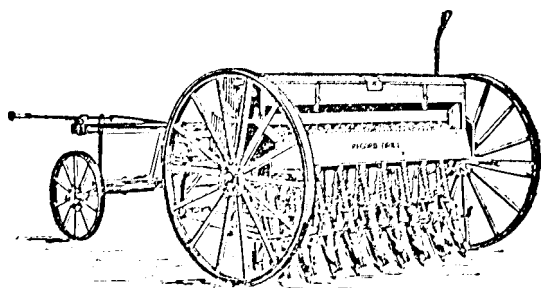
2105

REKORD DRILL

a legjobb páros soru vetőgép.

Losonezi gyártmány!

Losonezi gyártmány!

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

2054

BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRUT 32.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 K.,
1/4 ÉVRE 3 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTESZETI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Tehenészetek szervezése és vezetése. Szász Ferenc. XVI.	587
A külterjesség és belterjesség fogalmának meghatározása. Wolszky Győző.	588
Személyvények a romániai paraszt kérdés megoldása céljából alkotott romániai új törvényekből	589
Tárca:	
Údvarhelymegyei székelyek tanulmányi kirándulása a brassómezei barcasági szászoknál. Czirmes Bálint.	588
Irodalmi szemle.	590
Kormányintézkedések	591
Magyar közlemények.	592
Hirdetések	

Tehenészetek szervezése és vezetése.

Irta: Szász Ferencz.

XVIII.

Legeltetés vagy zöldtrágyázás alkalmával rendszeresen megkapják teheneink a szükséges tápanyagot, de a mennyiben jó legelőknél az pótlásra szorulna, mondjuk sovány legelő mellett, hát zöldtakarmánnyal pótoljuk; olyan helyeken pedig a hol nyáron is főleg jászolból él a tehén hát jó tejelőknél jobb — fiatalabb zöldtakarmányt adunk s esetleg abrakkal is pótolhatjuk — elapadt és gyengén tejelő teheneink pedig elváltott zöldtakarmányt adunk vagy esetleg a fiatal, jót szalmával keverjük.

Az egyedenkénti etetés keresztülvitelére Cselkó, Geiszler adatait közli, ki bizonyos alaptakarmány mellett, az elapadtoknak semmi abrakot sem ad, az 5 literen alluliaknak 0.75 kg. abrakot

- a 6—8 litereseknek 1.50 kg abrakot
- a 9—15 » 1.25 kg »
- a 11—17 » 3.00 kg »

a 18 literen felülieknek 3.50 kg abrakot ad. Adagolásait a keményítőérték-mélet alapján számítja ki s az abrakot, mely olajpogácsa, dara stb. összekeverve készletben tartja s etetéskor teheneit rövidre köti, vagy kis ládikát téve elibük a jászolba minden egyiknek kiméretű egy 0.75 kgt tartalmazó edénnyel a szükséges abrakot.

Az alaptakarmányon felületetendő és 1 liter pótlására szolgáló abrakfélét magunk is ki számíthatjuk.

Nevezetesen fenti számítás alapján 1 l. tej pótlására szükséges k. b. 0.070 kg. ig fehérje és 0.298 keményítő érték; ezzel szemben Kenese könyvében 10 liter teje szükséges fehérje 0.55—0.65 kg, keményítő érték pedig 2—2.70 kg — tapasztalatok alapján. Már mostan Kenese határ számai és számításunk közép arányosságát véve azt találjuk, hogy 1 l. teje szükséges k. b. 0.065 kg-ig fehérje és 0.265 kg keményítő érték.

Ha már mostan ezen szükséglet árpa dara, finom buza, korpá, és repcepogácsa keverékével akarjuk helyettesíteni hát k. b. következő mennyiség lesz szükséges.

	Ig. fehérje	Kem. érték
0.125 kg. árpadara	0.00750	0.0900
0.0625 » fin. buza-korpá	0.00625	0.0300
0.0625 » repce pogácsa	0.01370	0.0375
0.125 » napraforgó pog.	0.04000	0.0900
Összesen	0.06745	0.2475

Többlet, + Hiány — : + 0.00950 — 0.0176

A keményítő értékben mutatkozó hiányt a fehérje többlet (fehérje többlet × 1.4) 0.0142 gram. abrak többlettel pótolhatjuk, mikor a mutatkozó fehérje többlet esetleg megtérül a több tejben.

A takarmány adagok kiszámítása fenti szabványok és számítások alapján nagyon egyszerű, hanem azért ideiktatok néhány összeállítást a szokottabb takarmány nemekből. Megjegyzem, hogy ezen takarmány összeállításoknál ha csak nem keresünk holmi lehetetlen és a gyakorlatban betarthatatlan számokat és takarmányféleségeket, hát nehéz szinte lehetetlen az épen precíz szabvány betartása miatt is bátran alkalmazhatjuk ezen összeállításoknál „kicsire nem nézés elvét”, hanem aztán ez a kicsi igazán kicsi legyen, s ne legyenek nagy eltérések, s ha egyik tápanyagban volna is némi eltérés, hát a másik pótolja!

A fehérje és nem fehérje aránya Kellner szerint 1:6 és 1:10 között váltakozhatik, bőtejelőknel 1:4-hez szűkühet.

Igen sok keményítő érték nem etetendő, mert az esetleg hizlalná a tehenet; ha azonban fejés vége felé ez célnak volna a hizlalás akkor természetesen többet etetünk, adataink mozgását is keményítő értékkel pótoljuk fehérjéből figyelembe véve drágaságát csak igen jó tejelőknél adjuk a határ számok legmagasabbikát.

Következő néhány összeállításomban fehérjenél a fentebb részletezett 2 szabvány közül az első követem s a figyelmen kívül hagyott zsirt némi keményítőérték többlettel pótolom.

I. csoport részére. 1000 kg. élősulyra 10 liter tejeléssel; naponta megfelelő takarmány lesz:

1. 9 kg. közepes réti széna
- 5 » here széna
- 3 » zab polyva
- 4 » árpa szalma
- 40 » takarmány répa
- 2 » buza korpá
- 1/2 » repce pogácsa
2. 10 kg. közepes réti széna
- 4 » kitűnő réti széna
- 5 » apró szalma
- 50 » répa
- 2 » buza korpá
- 1/2 » repce pogácsa.

Vagy: abrak takarmányok nélkül:

3. 8 kg. kitűnő réti széna
- 8 » árpa szalma
- 8 » here széna
- 50 » répa.

II. csoport. 1000 kg. élősulyra 30 litert adó tehének, naponta.

A fenti összeállítások bármelyikéhez hozzáadunk:

- 3 kg. buza korpát
- 1 » repcepogácsát.

III. csoport. 1000 kg. élősulyra 30 literes tejeléssel, naponta.

A második csoport részére adott takarmányhoz hozzáadunk

Arankamentes lóhere és lucernamagért

100 kilónkint 10 koronával magasabb árt fizetek a napi árnál, ab vidéki állomás átvéve

▲▲ és kifizetve. ▲▲

Ajánlatot és 10 kilós mintát utánvétellel kér, az eladó mennyiség közlésével

Mauthner Ödön

os. és kir. udv. magkereskedése

BUDAPEST 1002

***** A MAGYAR ***** LEGELŐNYÖSEBB A *****

MEZŐGAZDÁK : GABONA

***** SZÖVETKEZETE UTJÁN ***** ÉRTÉKESÍTÉSE. *****

V. KER., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. ***** Takarmánycikkekre megbízható legmegfelelőbb beszerzési forrás.

- 1/2 kg. repce pogácsát
- 4 » buza korpát
- 1 » napraforgó pogácsát

IV. csoport részére 1000 kg. élősulyra 40 literes napi tejeléssel.

A III. csoport részére adott takarmányhoz hozzá jön

- 2*25—3 kg. repce pogácsa.

A repce pogácsát azért nem adhatunk a IV. csoport részére, mert már az előbbi csoportokban is szerepel 2 kg s ennél többet nem szabad adni 1000 kg élősulyra, mert esetleg tejhibát idézhet elő.

A III. és IV. csoport takarmányozásánál a mennyiben kísérlet alapján meggyőződünk arról, hogy több abrak adása több tejjel járna s ezen több tej olcsóbb mint a felemelt abrak két természetesen nem fogjuk elmulasztani a több abrak adását.

Nagyobb városok mellett hol magas ára van a tejnek általános szokás friss ellés, bőtejelő teheneknél az u. n. *forszirozott etetés*, mely azt értjük, hogy a teheneket úgy szólva gyurják vízenyős és abraktakarmányokkal, természetesen csak a megfelelő határig!

Minek fűzném tovább e számításokat, mikor 1 kis számítással minden gazda megtalálja még *speciális* viszonyok között is, hogy mennyi s milyen takarmányt adjon teheneinek.

Vegyük fel például a *burgonya szeszmoslékkal* rendelkező gazdaságokat.

Burgonya moslék etetésénél egy részét szálás takarmányra öntjük, egy részt tisztán adjuk *de mindig langyosan*. Kiváló súlyt helyezünk a tisztaságra, nehogy megsavanyodjék avagy penészgombák üssék fel benne tanyájukat. Az óvintézkedések figyelemmel kívül hagyása esetén hasmenést, moslék sömört, köhögést sőt elvetelést is okozhat. A mennyiségre vonatkozólag Cselkó 60 kg. t ajánl 1000 kg. élősulyra és naponta fejős tehene részére s megjegyzi, hogy a vele etetendő szalastakarmány *legalább 12 kg. legyen.*

Összeállítás 100 kg. élősulyra napi 10 literes tejeléssel:

	Száraz anyag lg. fehérje	Kem. érték
Szükséges	22—27 1'0—1'3	7'8—8'8
60 kg. burg. moslék	3'42	0'30
10 » zab szalma	8'55	0'10
10 » közepes réti széna	8'57	0'38
5 » zabos bükköny »	4'20	0'21
2 » árpa dara	1'75	0'12
	26'39	1'11
		8'94

Fenti összeállítás mellett jobb tejelői részére bárki kiszámíthatja a szükséges pótlékot.

Sok *lefőlözött tejjel* rendelkező gazdaságok igen előnyösen használhatják a *fehérje pótlására a lef. tejet* számítván minden 1 liter tejjel 1 l. lef. tejet. Ugyanez áll az irora is. A savó már a fehérje szegény takarmány etetésénél másképpen kell gondoskodni a fehérje pótlásáról.

A *legelő és zöldtakarmány* etetéséről már fentebb is megemlékeztem. Közönséges legelőn is kielégítést nyer 1000 kg. élősulyra adott 30—40 liter tej. Általában azonban legeltetés mellett is szoktak zöldtakarmányt adni s hogy ez jó legelő mellett pazarlás, azt felesleges hangsúlyozni

Zöldtakarmányból 1723% átlagos szárazanyag tartalom mellett, 1000 kg. élősulyra 30 kg. száraz anyagot feltételezve 50—60 kg. ra tehető a naponta etethető mennyiség s ebben keverten etetve nitrogén dus és nitrogén szegény takarmányokat — meg is kapja az állat szükségletét.

Tisztán zöld baltacim etetés mellett egy 42'8 liter tejet adó 1000 kg. élősuly is kielégítést nyer, míg csalamadéból fehérjéje után csak 133 l. tejet adó, keményítő értéke után pedig 40'1 l. tejet adó 1000 kg. élősuly kapja meg szükségletét.

Fő az zöldtakarmányozásnál, hogy kora tavasztól késő őszig legyen elegendő, jó, romlatlan zöld takarmányunk s akkor aztán a mennyiben egyik — másik nem elegendő ki jó fejős teheneket hát potoljuk abrakkal; a melyik pedig igen tápláló, hát keverjük szalmával, vagy gyengébb esetleg elvénült zöldtakarmánnyal, mint azt fentebb is említettem.

Hágó bikák takarmányozásánál és gondozásánál vigyázzunk arra, hogy *el ne nehezedjenek*. Jártsuk sőt jármazzuk is könnyebb munkát vegezve velük. Sárváron kettősbe takarmányt hordanak a bikákkal, Bábolnán egyesbe láttam járomban csinos szerszámmal.

Takarmányuk nagyság szerint lehet 8—15 kg. széna és 3—4 kg. zab darabonként és naponta. Vizenyős vagy zöld takarmányokat *ne etessünk velük.*

Lássuk már most, hogy takarmányozzák a *dán gazdák* teheneiket.

Dán takarmányozás.

A dán gazdák takarmányozása abban tér el a fentebb fejtegetett Kellner féle keményítő érték elmélettől, hogy ők hasonlólag a régi *széna érték elméletéhez — takarmányegységeket* állapítottak meg.

Alapnak azonban nem a szénát, hanem 1 font árpa és zabdara keverékét tekintik s ezzel egyenlőnek mondanak

- 1 font rozso
- 1 » búzát
- 1 » korpát
- 1 » olajpogácsát
- 1 » más abraktakarmányt
- 2 » hereszénát
- 2'5 » réti szénát
- 10 » céklarépát
- 12 » tarlórépát
- 4 » t. szalmát
- 10 » zöldtakarmányt
- 15 » répa szeletet
- 4 » burgonyát

költ vagyonát és teszi könnyebbé családja megélhetését.

Igy-igy székely véreim! ne arról legyünk nevezetesek, hogy minden utcában 4—5 lármas pálinkás korcsma pusztítsa testünket, lelünket és vagyonunkat, hanem találjunk kedves szórakozást, a szívet, lelket nemesítő s a zsebet hizláló örökös munkában.

Az általunk bejárt vagyonos szász falukban, alig láttunk 1—2 vendéglőt és az is üres volt, mert a szász nép nem a korcsmában keresi az időtöltést, hanem az ekeszarva vagy a pöröly mellett.

Dolgozzunk és újra dolgozzunk! mert csak így leszünk képesek leküzdeni a közös ellenséget, az élet nehézségeit, Csakis az állandó munka, az örökös hasznos foglalkozás szemelött tartásával tarthatjuk meg családjunkat, vagyonunkat és országunkat, amelyet drága örökség gyanánt, hős apáink megszerettek.

Feketehalmi kirándulásunkat is, egy nagy szabású és igen tanulságos gépkijelöltéssel fejeztük be. Akárhány vidéki kiállításon, keve-

- 2 font teljes tejet
- 6 » lef. tejet
- 12 » savot

egyenlőnek tartanak végül *1 font takarmányrépa szárazanyagot* s épen ezen körülmény teszi rendkívül nagy jelentőségűvé takarmányozásukat. Nevezetesen a dánok nemcsak az igazi fehérjéknek, hanem az u. n. *amidoknak* is tulajdonítanak tápláló hatást s épen ennek alapján *pontosan végzett és több kísérlettel* beigazolták hogy a fejős tehén kevesebb *igazi fehérjével* is beéri mint ezt Kellner állítja.

E kísérleteket megtalálhatjuk a Köztelek 1906 évi 23 és 24 számában Cselkó Istvánnak, »Ellentét a fejőstehenek takarmányozásában Dánia és Németország között cz. cikkében s én ennek részletezése helyett csak azon — Cselkó által levont — tanúságot iktatom ide, *hogy a tehének takarmányozásában rendkívüli fontossága van a takarmányrépának, mert mint a kísérletek nagy tudású végrehajtója Dr Hindhede bebizonyította — Dániai viszonyok között*

hogy 1 kg. répa szárazanyag éppen félszárazanyagba kerül, mint 1 kg. abrak szárazanyag, s adnak is a dánok 40—50 kg. répát is egy tehének naponta. A sok répaetetés dacára azért nem fordul elő a tej u. n. *répa íze*, mert fejés előtt jól kiszellőztetik az istállót s vigyáznak a tisztaságra. A dán vaj ma is első az angol piacon. Hindhede dr. egy 10—12 l. tejet adó tehének naponta 40 kg. répát, 1 kg. olajpogácsát elegendőnek tart, he mellette kevés szénát és ad libitum, szalmát etetünk.

Azt mondja továbbá Hindhede dr., hogy a *felesleges fehérjével* legfeljebb csak a *vese váladéka* lesz N. gazdagabb, de a tej alig lesz több.

Ránk magyar gazdákra legyen irányadó mindkét *takarmányozási mód*. Etessünk minél több *répát*, az eddig dronkénti és naponkénti 20—25 kg.-os adagolás helyett 30—35—45—50 kgt, s ha *kísérleteink*, melyeket végezni ne resteljük, meggyőznek, arról, hogy a sok fehérje etetése akár a *több tejjel*, akár a *jobb trágyával* kifizetődik, hát bizonyos határig azt is etetjük.

(Folytatjuk.)

A külterjesség és belterjesség fogalmának meghatározása.

Irta: Wolszky Győző.

IV.

Elsősorban azonban maguk a gyakorlati gazdák határozhatják meg üzemükben tüzetes megfigyelés alapján — még a kis parcellákon való külön kísérletezés nélkül is — a növénytermelési ág belterjesítésének határát, legalább annyira, hogy e tekintetben szarvashibákat nem fognak elkövetni. Ezen cél elérésére azonban a gazdának pontos és részletes számadást kell vezetnie, amelyből

sebb gazdasági gép és motor van bemutatva mint a hányat a mi tiszteletünkre és okulásunkra, az ottani szászgazdák kiállítottak.

Feketehalom utcáin 42 drb. betonból épült 10—14 méteres itatóvályuba csörgedez a vízvezeteki kristálytisza havasi források vize.

Hiányos volna fellegyzésem, ha kihagynám, hogy minden szász faluban 2—3 szekérhid mérleg áll a közönség rendelkezésére. A szemünkkel láttuk, hogy a mezőről hazajövő rakott szekeret egyenesen a mérlegre hajtották, s a szászgazda a nóteszébe jegyezte a mérési eredményt,

Ezeket látva, pirul az arcunk, mikor látjuk, hogy a mi piacainkon, még ma is a régi vékával, vagy kupával mérik a gabonát, a zöldséget stb. megkárosítására vagy a termelőnek, vagy a fogyasztónak. Igazán ideje volna már, hogy a mi falvainkat is felszereljük alkalmas mérlegekkel s a népet megtanítsuk a súlymértékek használatára, hiszen előrehaladott vidéken még a tűzifát is súlyszerint adják s veszik.

(Folytatjuk.)

AZ „ERDELYI GAZDA“ TÁRCÁJA.

Udvarhelymegyei székelyek tanulmányi kirándulása a brassómegeyi tarcasági szászoknál.

Irta: Czirmes Bálint kir. gazdasági szaktanár.

V.

Feketehalomban is tanulmányunk tárgyává tettük több szász kisgazda majori berendezését. Ezeknél is, a vagyoni jólétnék, gazdasági izmosodásnak, okszerű építkezésnek, felszerelésnek és berendezésnek ugyanazon nyomával találkoztunk, mint a hőltövényieknél, felülmlva ez utóbbiakat abban, hogy minden lakás- és istállóban vízvezeték és villanyvilágítást találtunk.

Megismerkedtünk olyan kisgazdákkal is, akik egyttal iparral is foglalkoznak. Mikor a gazdaságban elfoglaltságuk nincsen, oda áll a gyalupad mellé, vagy kőműves kalapácsot fog a kezébe és ily módon gyarapítja apától örö-

ki lehessen pontosan mutatni, hogy az egyes termények előállítására mennyi költséget fordított és hogy e termények mily hozamot adtak természetben és pénzértékben. Ha a gazda számadásai alapján az évek hosszabb sorozatára megállapítja a különböző szántóföldi termények termelési költségeit és terméshozamait, akkor ez által megállapíthatja a belterjesítés határát, mert az ily adatok sokkal hasznavehetőbbek, mint az idevágó szakkönyvekben és tudományos folyóiratokban található adatok, mert az ezekben közölt eredmények, még ha a megfigyelések nagyobb számára támaszkodhatnak is, az egyes vidékek természeti és gazdasági körülményeinek sokfélesége miatt nem lehetnek minden körülményre tekintettel, azért tehát csak — mint általában minden üzemtani számadatnak — az a rendeltetésük, hogy általános tájékozást nyújtsanak.

A belterjesítés határának gyakorlati megállapítására vonatkozó eddigi fejtegetéseinkben csak a növénytermelési ágról beszéltünk; szoktak azonban a haszonállattartás belterjesítéséről is beszélni, még pedig nemcsak azon értelemben, hogy a haszonállatállomány nagyságát a birtok területéhez viszonyítva kell megítélni, hanem hogy az állattartást némiképp önálló üzemmágnak kell tekinteni és az állatállomány fenntartására és gondozására szükséges költséget annak létszáma, illetőleg élősúlya alapján kell megítélni. Ez esetben tehát nem a birtokterület nagysága, hanem az állatállomány létszáma vagy élősúlya, vagy akár pénzértéke képezi azon tényezőt, amelyre az állattenyésztés költségét vonatkoztatnunk kell. A belterjesség ily szempontból való megítélése kétségtelenül helyes, mert a mint a növénytermelésnél is van egy bizonyos határ, amelyen túl a belterjesség fokozása nem jár megfelelő tiszta jövedelmi emelkedéssel, sőt a belterjesség további fokozásával a hozam egyáltalán nem emelkedik, épp úgy az állattenyésztésnél is így kell ennek lennie.

Hogy a növénytermelési ágnál az elérhető terméstartó érték bizonyos határon túl a ráfordított költségtöbblettel nincs arányban, az Aereboe fejtegetései szerint a „minimum törvény” lényegéből következik, mely szerint a növény termesztésénél mindig az aránylag legkisebb mennyiségben rendelkezésre álló tényező szabja meg az elérhető termés nagyságát. Ezen tényezők a levegő, a hő, a nedvesség és a különböző növényi tápanyagok, melyeknek egymás közötti viszonya a talaj, éghajlati, időjárási, stb. viszonyok különbözősége szerint állandó változásnak van alávetve, úgy hogy a legkisebb mértékben rendelkezésre álló tényező minduntalan más és más lehet; a talaj tápanyagkészletét azonban annál kevésbé képes teljesen kihasználni a növény, minél nagyobb ezen tőke.

Az állat sem nélkülözhet bizonyos tényezőket, ezek a levegő, a hő és bizonyos szerves és szervetlen tápanyagok, amelyeknek hatása az állattenyésztésnél a természetes körülmények különbözősége — például a táplálás mikéntje, az állat egészségi állapota stb. — következtében állandóan változik, úgy hogy a legkisebb mérvben rendelkezésre álló tényező itt is minduntalan más és más lehet. Ezen esetben azonban joggal következtethetünk arra, hogy az állat annál kevésbé használja ki teljes mértékben a takarmányban lévő tápanyagokat, minél nagyobb mennyiségű tápanyagot nyújtunk neki. Minél kedvezőbbek az egyes állatoknál a különböző termelési irányoknak megfelelő természetes felté-

telek, annál nagyobb tápanyag adagolás mellett érhetjük el a legkedvezőbb termelési eredményt. Hogy ez tényleg így van, azt a takarmányozási kísérletek bizonyítják.

A gazdának tehát, hogy az állattenyésztésnél a lehető legnagyobb jövedelmet elérhesse, arra kell törekednie, hogy az állatokra fordítandó költséget addig növelje, míg csak a felhasznált tőke legutóbb befektetett részlete is még megfelelő kamatot hoz. A belterjesítés határát az állattenyésztésnél is a fentebb megbeszélte trágyázási kísérletekhez hasonlóan megfelelő takarmányozási kísérletek útján lehet megállapítani, amilyen kísérleteket végeztek is már sok helyen. Ezek közül a Ramm és Hansen bonni gazdasági akadémiai tanárok által különböző fajtákkal végzett takarmányozási kísérletek főcélja az volt, hogy határozottan megállapítsák, mely tejtermelésre képesek a különböző fajtájú tehenek bőséges póttakarmány adagolása mellett. Ezen kísérleteknél kitűnt, hogy a feletett takarmányt nemcsak a különböző fajták értékesítik különböző haszonnal, hanem hogy e tekintetben a fajta keretén belül az egyes egyedek között is óriási különbség van.

Ezen kísérletek igazolják azt is, hogy a takarmányozási kísérletekből nyert és a különböző fajtájú tehenek takarmányértékésére vonatkozó átlagadatok — az ugyanazon fajtába tartozó egyes állatok természetes tehetőségének különbözősége következtében — a gazdának csak általános tájékozásul szolgálhatnak, a melyek alapján nem szabad minden további nélkül állatainak takarmányozását berendeznie, ha a lehető legnagyobb jövedelem elérésére törekszik.

Ezért arra kell törekednie, hogy alapos megfigyelések, próbamérések és feljegyzések alapján minden egyes egyedre nézve megállapítsa az egyed természetes tehetőségének megfelelőleg a takarmányozásra vonatkozó belterjesítés oekonomiai határát. Ez már sokkal könnyebben eszközölhető itt, mint a növénytermelési ágnál; mert a növénytermelési ágnál a felhasznált költséggel szemben elért termés értékét évenként csak egyszer lehet megállapítani, az állattenyésztési ágnál ellenben a felhasznált költség értékének a kész tej- és hústermésben való visszatérülése mérések és mérlegelések által naponként meghatározható. A felhasznált költséggel szemben elért eredmény szempontjából az egyes állatoknak 8—10 napi megfigyelése már többnyire elegendő arra, hogy a gazdának megfelelő mihez tartásul szolgáljon, mennyire szabad neki — főleg a drága, készpénzen beszerzendő mesterséges takarmányokra való tekintettel — a takarmányozás belterjességét kiterjesztenie, hogy a belterjesség oekonomiai jogosult határát se lépje túl, de ne is maradjon messze mögötte, mert ez utóbbi esetben is kisebb volna a jövedelme.

Említésre méltó munkásságot fejtenek ki e tekintetben az ugynevezett ellenőrző szövetkezetek, melyek Németország egyes vidékein dän mintára keletkeztek. Ezen szövetkezeteknek az a főfeladata, hogy a tejelő marhánál az egyes egyedeknek a takarmányértékésítésre vonatkozó tehetőségét a nyert eredmény alapján megállapítsa és ennek alapján rendezze be a takarmányozást, vagyis a rendelkezésre álló takarmánykészletre való tekintettel minden egyes állatnál külön állapítsa meg a takarmányozásnál követendő belterjesítés határát. Ilyen pontos megfigyelésre és mérésekre alapított eljárás által például az ellenőrző szövetkezetekhez tartozó dän gazdaságokban a korábbi állapothoz képest tetemes

takarmány megtakarítást értek el, a nélkül, hogy az állatok termelése csökkent volna.

De még más előnye is van ezen megfigyeléseknek. Az egyes állatok tehetőségének pontos megfigyelése által ugyanis a gazda nem csak arra van képesítve, hogy az állatok takarmányozásánál a belterjesítés határát megállapítsa, de egyúttal az egész állatállomány tehetőségét is fokozhatja, a mennyiben a gyengébb tehetőségű állatokat kiselejtezheti, hogy azután helyükbe tehetősebbeket állítson be.

Ezért a növénytermelési és az állattenyésztési üzemek belterjessége között óriási különbség van. Az előbbi ugyanis sokkal szűkebb határok között mozog, mint az utóbbi, mert míg a növénytermelési ágnál a mérvadó tényező vagyis a szántóföld — a termelés körülményeit természeti és gazdasági szempontból véve tekintetbe — határozott és megmáshíthatatlan, addig az állattenyésztési ágnál a mérvadó tényező vagyis az állatállomány — a termelés körülményeire való tekintettel — nagyon is változhatik, a szerint, a mint valamely gazdaságban többé — kevésbé tehető állatok csoportosítottak.

Ezen körülményből önként következik, hogy a gazda az állattenyésztési ág belterjessé tétele tekintetében sokkal nagyobb hatáskörrel rendelkezik, mint a növénytermelési ágnál, mit arra használhat fel, hogy helyes tenyészkiválasztás által az egyes állatok tehetőségét fokozza. Bizonyos idő múlva természetesen ez esetben is elérnek a határhoz, a melyen túl az egyes állatok tehetőségének további fokozása és egyben a takarmányozás oekonomiai belterjességfokozásának lehetősége megszűnik, feltéve, hogy a takarmányozás addig már hozzásimult az állatok tehetőségéhez. Ezen határt a termelés iránya szerint egyik fajtánál korábban, másiknál későbben lehet elérni. Annyiban azonban a talajviszonyok is gyakorolnak bizonyos szűkebb korlátok közé szoruló befolyást az állattartás belterjessé tételére, a mennyiben az egyes szarvasmarhafajták nem mindenféle talajviszonyok mellett tenyészthetők sikerrel. Minél soványabb ugyanis a talaj, annál igénytelenebb a csekélyebb átlagos tehetőséggel bíró fajtát kell tartanunk, mert ha sovány talajon termelt gyengébb minőségű takarmányon tul-tenyésztett fajtát tartunk, az állatok feltétlenül elkorcsosodnak még akkor is, ha nagy mennyiségű póttakarmányt adagolunk is, a mint az számos példa igazolja.

A belterjesítés oekonomiai határának megállapítása tehát minden egyes üzemnél külön-külön eszközölendő, mert a mint az elmondottak bizonyítják, a birtokok természeti és gazdasági viszonyainak különbözősége szerint a külterjesség és belterjesség, továbbá a belterjesség és tulbelterjesség közötti határt viszonylag nagyon különböző költségfelhasználás mellett érjük el.

Hogy mily nagy költségfelhasználás mellett válik az üzem belterjessé, illetőleg tulbelterjessé, azt minden üzemnél külön kell megállapítani és ez csakis pontos, kellően részletezett számtartás mellett és előszámítások alapján eszközölhető.

(Vége.)

Szemelvények a romániai paraszt kérdés megoldása céljából alkotott romániai új törvényekből.

II.

1. fejezet. Gazdasági egyezségek.

Ezen törvény alá a következő, — a birtokos, avagy a bérlők és a földmives munkás

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kékeltők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Férfi és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehérmű, vászon és szőnyeg nagy raktára
Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipkefüggönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

parasztok között kötött — gazdasági egyezségek vannak sorozva:

a) a tárannak és családja minden egyes tagjának 20 hektárnál kisebb föld után az osztályrész akár pénzben, gabonából, takarmányból és legelőből, akár dézsmában, kiszolgáltatandó. Kivételt képeznek a vetemény, dohány és dinnye egyezségek.

b) a legelési egyezségek szerint 6 nagy marha után 1, és 10 kis marha (juh, kecske) után 5 marha számitatik minden családtagra.

c) azon egyezségek, melyek szerint a táron kötelezi magát napszámért, vagy megfelelő osztályrészért a következő gazdasági munkákra, szántás, vetés, bórónálás hengerelés, kapálás, aratás, kaszálás, gyomlálás, szedés, hordás, cséplés, takarmány behordás, raktározás, gabonának a kikötőkbe, avagy állomásokra való szállítás. szőlő és akárminő más mezőgazdasági munkára.

2. fejezet. A földek bérlése.

A szántó és kaszáló földek bérlése történhetik akár pénzben, akár csak az aratási dézsmában. Nincs megengedve egy és ugyanazon egyezségnél a dézsma és a pénz is. Egy birtokon köthet ugyanaz a munkás egyszerre pénzben és dézsmában is egyezséget, azzal a kikötéssel, hogy a szerződésben meghatározandó és a helyrész, amely pénzért és amely dézsmáért lesz adva.

Tilos a csoport munka egyezés, t. i. a táron olynemű kötelezése, melyszerint a földnek bizonyos részét a maga számára, más részét a birtokos, vagy bérlő számára művelje. Egyedüli megengedett dézsma az aratási dézsma. Ezen dézsma alatt értendő azon részarány, melyben elosztva lesz a learatott termés, oly esetben, mikor a birtokos, vagy bérlő adja a földet, a táron pedig megmunkálja, de másnemű kötelezettségeket egyik sem vállal.

A pénzen bérelt földek bérösszegének munkával való lerovása nem történhetik más módon, mint külön kötött szerződés alapján.

A dézsmálásnak, elkerülhetetlen akadályok kivételével az aratás befejezése utáni 15 nap után meg kell kezdődnie.

Késedelem esetén, — történjék az a birtokos, illetőleg bérlő, avagy táron részéről, a dézsmálás hivatalból fog eszközölni, a járási hivatal főnöke és két községi tanácsos jelenlétében, legkésőbb az aratástól eltelt 3 hét alatt.

Ezek után a dézsma részek azonnal szabadokká lesznek s azokat ki-ki átveheti.

Azon járási tisztviselő, aki a dézsmálást nem hajtja végre a kellő időben, és ennek okát nem tudná kellőleg igazolni, az eset súlyosságához képest példás büntetésben fog részesülni.

A birtokos, vagy bérlő nem akadályozhatja meg a táran a dézsma avagy bérösszeg felvételében, illetőleg köteles azokat kiszolgáltatni a tárannak, nem adhatván okul más adósságokat, amelyek nem azon földek szerződéséből folynak, melyekre a dézsma ki lett róva. Ugyiszintén a birtokos belegegyezésével a táron oly esetben is felveheti részét, ha tartózsát nem egyenlített ki, de azt más alkalommal lerója. Ezen törvénytől való eltérés esetén, ha óvás emeltetnék, a birtokos vagy bérlő 200—500 lei-ig terjedő pénzbírság és a károk megtérítésében lesz elmarasztalva, a táron pedig 15 naptól 1 évig terjedhető elzárással, — de

a kár meg nem fizetése mellett, — lesz megbüntetve.

Midőn a birtokos, vagy bérlő abban egyezett meg, hogy a dézsmát a gabonaműeknél magban veszi be s a kicséplés kötelezettségét magára vállalja, oly esetben a cséplés ellenértéke, hektoliterenként pénzben, a megyi bizottság által megállapított szabályok szerint neki megtérítendő. Ha a táran a bérbe vett föld bérösszegét nem fizeti pontosan a községi végrehajtó, a birtokos vagy bérlő kérésére, azon föld termését, mely után a bért nem fizette le, elárverezzi, miről út jegyzőkönyvi kivonaton értesítik.

A kitűzött végrehajtás ellen az érdekelt felek a megállapítástól számított 5 nap alatt felelbezzhetnek a kerületi bírósághoz, s a bíró köteles ez alkalommal megállapítani jogosságát azon követeléseknek, melyeket a birtokos, avagy bérlő támasztott. A bírónak az ítéletet legkésőbb a felelbezzéstől számított 5 nap alatt kell hoznia. Ezen ítélet ellen felelbezzésnek helye nincs.

A kerületi bíró ítélete alapján a községi végrehajtó az érdekelt kérésére 5 nap alatt kihirdeti az árverést. A kerületi bíró megállapítja a becsértéket, miután az árverés kezdetét veszi. Az árverezés csak az adósság fedezéséig eszközöltetik.

3. fejezet. Községi legelők és a legelés.

Községi legelők. Minden község részére, melynek egyáltalán, vagy elegendő legelője nincs, egy vagy több legelő állapítatik meg. Ezen legelők vétel útján szerezhetnek meg, mit közösen állapítanak meg a község és az illető, vagy érdekelt szomszédos birtokosok.

Az adás-vevési okirat szabatosan meghatározzák a vett helyek fekvését és terjedelmét. megállapítják a község részéről a fizetési módokat mely szerint 12 év alatt meg kell törtennie a teljes lefizetésnek.

Az állam jót áll a község tartozásáért. A legelésre használandó 3 kilométernél távolabb nem lehet a község fekvésétől, kivéve a mezőgazdasági legfelsőbb bizottság által engedélyezett esetekben.

A legelő terület több részből is állhat. Területe az ígás és tejelő marhák számától függ, hektáronként körülbelül 4 drb marha állapítván meg.

Minden egyes legelő terület megállapításánál, minden oly birtokos ajánlata tekintetbe fog vétetni, kinek birtokán az illető község vagy tanya lakosai 1864. óta laknak, ellenben a legelő állatok számának megállapításánál a község, vagy tanya egész lakossága bevonandó.

Minden gazdára 6 marha számitatik. Ha minden egyes családtagra 3 marhánál több jutna, a fölösleg is számitásba lesz véve. Csikók és elválasztott állatok közül 2 drb egy nagy állatnak számitandó.

Községi közlegelők csak 300 hektárnál nagyobb birtokon állítandók. A legelő terület ilyenemű megállapításánál az erdővel, ültetvényvel, szőlővel, kerttel, vagy egyebekkel borított földek nem jönnek számitásba.

Midőn egy községben legelőre több alkalmas birtok is van, a község a megyei bizottság és a legfelsőbb gazdasági hatósággal együtt állapítja meg a legalkalmasabb legelő területet, szem előtt tartva a birtokok számát.

A belügyminiszter csak azokat az ajánlatokat hagyja jóvá, melyekben az ár a legfelsőbb mezőgazdasági bizottság által megállapított vi-

déki táblázatokban feltüntetett árakkal megjelözik.

A község birtokába jut a legelőnek akkor is, ha a vételért szerződésben megállapított ideig le nem fizeti, de 6% késedelmi kamatot köteles fizetni.

A fizetés a község nevében, az állam részéről történik minden év november 1 én. Az állam e kiadásokat a község által szedett legelési díjakból, ezek elégtelensége esetén az állam által szedett bármintemű községi jövedelemből fogja fedezni.

Oly helyeken, hol 3 kilométer sugaru területemben az állam (kivéve a katonai gyakorló teréket) jótékony, emberbaráti intézmények, vagy akárminő erkölcsi testületek birtokai fekszenek, elsősorban ezek sajátítandók ki községi legelő számára, csupán ezek elégtelensége esetén szerzendő be a legelő más magán birtokból is.

Az állam által engedett földek kisajátításáért a gazdasági bizottság által megállapított árak fizetendők, s a fizetés az állam által eszközöltetik 40 év leforgása alatt.

A humanus és kulturális intézmények, mint pl. kórházak, templomok, iskolák, szemináriumok, román akadémia és más hasonlók földeit melyek községi legelő terület számára adatnak el, az állam fizeti, körülbelül 5%-os anmitásokban. Az állam a községtől a legelő bérét 40 év alatt lejárandó amortizációval fogja beszélni. A községi legelő bére nem fordítható más célra, mint a tartozás törlesztésére.

Legelés. A községi legelők kivételével más legelők bérlése csak készpénzben történhetik.

A legelési szerződések, vagy hektáronként vagy legelő állatok drb. száma szerint kötöttek.

A szerződésben pontosan megjelölendő a legelő állatok száma, a megállapított hely minden évben, annak fekvése, területe, a nagy és kis legelő állatok számának maximuma hektáronként, a gazdasági bizottság megállapítása szerint.

(Folytatjuk.)

IRODALMI SZEMLE.

Szarvasmarhatenyésztés címen Cselkó István, a magyaróvári magyar királyi gazdasági akadémia tanára, irt egy igen hasznos könyvet, amelyet az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó vállalata adott ki. Cselkó műve öt főfejezetre oszlik. Az első a legszükségesebb természetrajzi adatokat tartalmazza; a második a szarvasmarha kültemtanát tárgyalja; a harmadik s egyuttal legterjedelmesebb főfejezet a szarvasmarhafajtákkal foglalkozik, de nem abban a modorban, melyet a német szakírók követnek. A szerző szigoruan ragaszkodik az országonkinti ismeretetéshez olyképpen, hogy minden egyes szarvasmarhatenyésztési szempontból fontosabb államgazdasági viszonyaink rövid ecsetelése után előbb a fajtákat írja le, a ránk nézve fontosokat részletesebben, mint a többit, s azután azokat az intézkedéseket sorolja föl, melyeket az illető ország szarvasmarhatenyésztésének fejlesztése érdekében követ. Ezzel híu képét adja az illető ország szarvasmarhatenyésztése mai állapotának. A negyedik főfejezet a szarvasmarha tulajdonképpeni tenyésztésével foglalkozik; megbeszéli az átörökítést, a változékonyságot, a tenyészendő fajta ki-

— Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök —

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták” és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszent 11-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményének legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzőket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMAR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. — Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. — Sürgőncim: Kalmár-rostagyár.

jelölését, a tenyészanyag megválasztását, a párosítást, veszteséget, ellést stb. Végre az ötödik főfejezet a szarvasmarha takarmányozásának van szánva. A könyv ára 7 korona.

Hogy örömlhetünk legolcsóbban? címen Erdős Jenő egy igen fontos és hézagpótló szakmunkét végzett, mely munka tárgyalja az összes rendszerű erőgépek, mint *vizikerekek, forganyok, gőzgépek, kazánok, benzín, spiritus, petroleum, generátorgáz, világítógáz, földgáz nyersolaj és Diesel motorok* üzemeltetéseinek tüzetes számításait és szerkezetük alapos ismertetését, a nyersolaj tüzelések, nemkülönben az összes legújabb *malmászati munkagépek, motorhűtő és kazán táplálószivattyúk, olajsajtóberendezések és a modern közlőművek észszerű felhasználásának módosait.*

A könyv most hagyta el a sajtót és az érdekelte körök — ipari üzemek, malmok, gazdaságok stb. — eddig nem tapasztalt érdeklődését sikerült felkeltenie ugyanígyre, hogy a munka a legrövidebb idő alatt már a második kiadását fogja elérni,

E körülmény bizonyítja a munka általános jelentőségét és annak megszerzését mi is ajánljuk lapunk t. olvasóinak, mert tanulmányozásával sok hasznos értékesíthető utmutatásra találunk.

A könyv ára a pénz előzetes beküldése esetén 4. korona utánvétellel 4.45 korona.

Köztelek Zsebnaptár 1908. Szerkesztik Rubinek Gyula az OMGE igazgatója és Szilassy Zoltán a GEOSZ titkára. 2 kötet ára 4 korona. A Köztelek ezen gazdasági zsebnaptára jelen kötetével a 15-ik évfolyamba lép. A szerkesztők hiven az előző évekhez kifejtett törekvéseikhez a Zsebnaptár ezen évfolyamát is jelentékenyen kibővített alakban hozzátják közre. A szükséges kibővitések folytán továbbá a Zsebnaptár könnyebb kezelhetősége végett a munka két kötetben jelenik meg, amelyeknek elseje a Naptár és különféle gazdasági, könyvtári adatok bejegyzésére szükséges rovatolt jegyzékeket és az országos vásárok felsorolását tartalmazza, minek folytán a tulajdonképeni zsebnaptár amellel, hogy céljának teljesen megfelel, — zsebben könnyebben hordhatóvá válik és így kezelése kényelmesebb. — A zsebnaptár előző évfolyamaiban foglalt és a gazdaság gyakorlati vitele közben szükséges különböző adatok és szakközlemények képezik a zsebnaptár második kötetét. Ezek az adatok és közlemények ezen évfolyamban az előzőkhez képest, jelentékenyen kibővítve, és teljesen kiigazítva vannak. Különösen ki kell emelni, hogy a szakközleményeknek rendes tartalmán kívül a növénytermelésre és az állatforgalomra vonatkozó adatok számos új közleménnyel vannak kibővítve, amelyeket a szerkesztők a gazdasági tudományok mai állásának megfelelően szükségesnek láttak felvenni s amelyek a könyv hasznavehetőségét jelentékenyen emelik. Így különösen ki kell emelni a herefűmagkeverékek egybeállítására, a legjobb fűvek ismeretására, a vetőmag termesztésére és nemesítésére, a külfölddel kötött állategészségügyi egyezmény alapján a külföldi állatforgalomra, az élőállatok belföldi forgalmánál ezek vasúti szállítására vonatkozó adatokat és szabályokat; továbbá a gazda mindennapi életében előforduló üzleti működés lebonyolításához szükséges intézmények a tőzsde a műtrágyák abrak takarmányok és műtrágyák vételének helyes lebonyolításához szükséges adatok és a gazdasági intéz-

mények címe alatt a gazdák által igénybe vehető gazdasági közintézmények ismertetésére vonatkozó részleteket. A zsebnaptár egész tartalma oly kimerítő és hasznavehető, sőt gyakorlati gazdálkodás terén egyenesen nélkülözhetetlen utbaigazításokat tartalmaz, hogy ezekenél fogva a csinos kiállítású könyvet, mely minden könyvkereskedésben megszerezhető, olvasóinknak a legmelegebben ajánljuk.

KORMÁNYINTEZKEDÉSEK.

Az állami szőlőve.szőszaporító- és oltványtelepeken termelt szőlővesszők és szőlőoltványok eladása.

Az állami szőlőtelepeken termelt szőlővesszők és szőlőoltványok kizárólag hazai szőlőbirtokosoknak a következő árakon és feltételek mellett adatnak el:

I. Az eladási árak:

- a) *Amerikai fajtájú szőlővesszők:*
- I. osztályu sima vesszők ezre 12 K
- II. osztályu sima vesszők ezre 6 »
- I. osztályu gyökeres vesszők ezre 24 »
- II. osztályu gyökeres vesszők ezre 12 »

b) *Európai fajtájú szőlővesszők:*

1. Bort-termő fajták:

- I. osztályu sima vesszők ezre 6 K
- II. osztályu sima vesszők ezre 3 »
- I. osztályu gyökeres vesszők ezre 12 »
- II. osztályu gyökeres vesszők ezre 6 »

2. Csemege fajták:

- I. osztályu sima vesszők ezre 10 K
- II. osztályu sima vesszők ezre 5 »
- I. osztályu gyökeres vesszők ezre 20 »
- II. osztályu gyökeres vesszők ezre 10 »

3. Európai szőlőfajtagyűjtemény:

- I. osztályu sima vesszők ezre 30 K
- II. osztályu sima vesszők ezre 15 »

c) *Szőlőoltványok:*

- Gyökeres fás szőlőoltványok ezre 200 K
- Sima zöld szőlőoltványok ezre 100 »

Mind a szőlővesszők, mind a szőlőoltványoknak csomagolási és a feladó vasúti állomásig való szállítási költségei az eladási árakon bennfoglaltatnak. A vasúti vitelbérék azonban a vevőt terhelik s e végből a küldemények bérmentetlenül adatnak fel a vasútra.

Az eladási árakon utánvétel útján szedtetnek be. A telepeken közvetlenül átvett szőlővesszők és szőlőoltványok ára, az átvétel alkalmával, bélyegmentes ellennyugta mellett közvetlenül a telep házi pénztárába fizetendő.

II. A vételajánlatok benyújtása.

Mindazok, akik az állami szőlőtelepekről szőlővesszőket vagy szőlőoltványokat óhajtanak szerezni, vételajánlataikat a kívánt szőlővesszők és oltványok fajta, minőség és mennyiség szerinti megjelölése s a kiültetés helyének, ugyszintén a szállításra vonatkozó adatoknak (az átvevő neve, rendeltetési hely, vasúti vagy gőzhajóállomás stb.) pontos feltüntetésével legkésőbb november hó 20-ig azon kerületi szőlészeti és borászati felügyelőhöz, illetőleg vincellériskolai igazgatóságához tartoznak benyújtani, akiknek, vagy amely igazgatóságnak szőlészeti és borászati felügyelői keretében a

felújítandó vagy szőlővel beültetendő terület fekszik.

III. A vételajánlatok teljesítése.

Amerikai fajtájú szőlővesszők és szőlőoltványok csak az 1896: V. t. c. reudelkezései alá eső hegyvidékeken levő szőlőterületek birtokosainak adatnak el. Európai fajtájú szőlővesszők szintén csak ilyen s ezeken kívül még immunitás homoktalajú területekre adhatók el. Sik vidékek kötött talajú területein való felhasználásra sem szőlővesszők, sem szőlőoltványok egyáltalán nem adatnak el.

Oly egyének vételajánlatai, akik szőlővesszőkkel vagy szőlőoltványokkal kereskednek, vagy akik saját termésű szőlővesszőket vagy szőlőoltványokat nem maguk használják fel, hanem — habár csak részben is — eladják vagy felhasználásra másoknak engedik át és végül, akiknek szőlőbirtokuk nincs, a teljesítés szempontjából figyelembe nem vétetnek.

Vételajánlatot a szőlőbirtokosok csak a saját nevük alatt tehetnek. Ha valaki a maga számára több név alatt tesz vételajánlatot, egyik vételajánlata sem teljesítettik, még abban az esetben sem, ha közvetlen hozzátartozói: neje vagy gyermekei nevét használta fel.

Az oly szőlőbirtokosok, akiről — habár utólag is — az állapították meg, hogy az állami telepekről kapott szőlővesszőket vagy szőlőoltványokat akár ingyen, akár pénzért másnak engedte át, az állami telepek készleteiből való részletetésből egyszersmindenkorra kizáratik.

A vételajánlatok, amennyiben a fennebbi tiltó rendelkezések, vagy a szőlővesszők és használt szőlőkarók forgalmának szabályozása iránt az 1903. évi március hó 14. é. n. 26400. sz. a. kiadott vagy az ennek helyében lépő rendeletnek a szőlővesszők bevitelét megtiltó határozmányai alá nem esnek, lehetőleg a beérkezés sorrendjében teljesítettnek, azzal a megszorítással azonban, hogy egy ajánlattevőnek — habár több fajtaból és esetleg több telepről kívánna is — 20,000 darab sima vagy 10,000 darab gyökeres szőlővesszőnél, vagy 800 darab szőlőoltványnál több nem szolgáltatható ki. Kivételnek ebben a tekintetben csak rendkívüli méltánylást érdemlő esetekben és csak külön engedéllyel van helye.

IV. A vételajánlatok kezelése és nyilvántartása.

A vételajánlatok kezelését, és nyilvántartását a felújítandó vagy szőlővel beültetendő területre nézve illetékes szőlészeti és borászati felügyelők, vagy vincellériskolai igazgatók teljesítik.

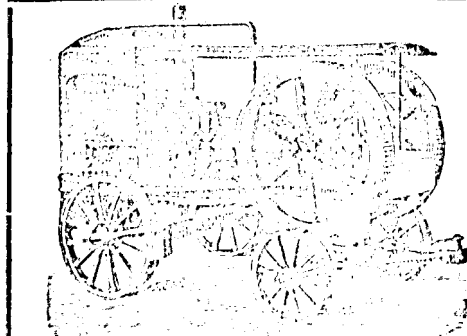
Az ezek mellőzésével vagy a határidő eltelte után benyújtandó kérvények és vételajánlatok csak abban az esetben lennének figyelembe vehetők, ha a rendes uton és ideje korán beérkező kérvények és vételajánlatok teljesítése után megfelelő készletek maradnának.

V. A vételajánlatot tevők értesítése.

A vételajánlatot tevők arról, hogy vételajánlataik teljesítésére mennyiben számíthatnak, az illető kerületi felügyelő vagy vincellériskolai igazgató útján értesítettnek.

VI. A szőlővesszők és szőlőoltványok szétküldése.

A szőlővesszők és szőlőoltványok megküldése a vételre ajánlkozók kívánságához

30 HP motor. Mező-Bánd (Erdély) 1908 augusztus 15.

Oberurseli motorgyár részvénytársaság tekintetes igazgatóságának
 BÉCS, VI 2. Gumpendorferstrasse 72

Mint hogy az Oberurseli motorgyárból rendeltem volt 1906 évben egy 30 lóerős gázfejlesztésű motort hozzá tartozó felszerelésekkel, a melyet az év őszén a gyár megbízottjával fel is szereltetett és egy 3 jaratu 42 kövekkel felszerelt liszefőmalomhoz üzembe hozva átvettem és azóta már a harmadik éve hogy üzomben van s mint hogy a motor a hozzá tartozó részekkel a legnagyobb megelegedésemre működik és hogy a mai napig a legkisebb baját és-re nem voltam, úgy a hajtásnál a legnagyobb erőt fejt ki, ugyan yira, hogy nem 30 lóerőnek, de h szem hogy 35 lóerőnek is megfelel, a mi abból következtek, hogy két gyapjúfűsűt akasztottam utána és amúgy is e ak játszodva hajtja a bárom 12 collos köveket. Ezért nem mulasztatom el, hogy a nagyrabecsülendő gyárnak a legőszintébb megnyitva itásomnak a motor valódi jószágért ezen soraim által ne nyilvánítsam, a miért fogadják legnagyobb elismerésemet, ezek után maradtam — telve tisztelettel — ideab Lőrinczy János birtokos és malomtulajdonos

2063

képest ősszel vagy tavasszal történik. *Azoknak, akik az elküldés idejére nézve kívánságukat nem nyilvánítják,* a szőlővesszők s a szőlőoltványok tavasszal küldetnek meg. Ugyazintén tavasszal küldetnek meg a szőlővesszők s az oltványok, habár a vételre ajánlkozó az ősszel való szállítást kívánta, akkor is, ha az őszi szállítást az időjárás nem engedi meg.

Az elküldésről a vételajánlatokat tevők vagy megbizottak, a feladás napján külön levelekben értesítetnek. Minden értesítő levélhez egy válasz űrlap és a telep címével ellátott levélboríték csatolódik. A válasz űrlap a küldemény hiánytalanul és kifogás nélkül való átvételének elismerésére, illetőleg az esetleges észrevételek vagy kifogások megtételére szolgál és *megfelelően kitöltve és aláírva mindenestire legkésőbb három nap, alatt beküldendő, mert későbbi felszólalás nem vehető figyelembe.*

Az erdélyi szőlészeti és borászati felügyelői kerületek beosztása.

A szőlészeti és borászati felügyelői kerület			
száma	székhelye	területe	a szakszolgálat teljesítésével megbizott szakközleg
XXI.	Nagyenyed I.	<i>Alsó-Fehér vármegye maros-jobbparti része</i>	A nagyenyedi m. k. vincellériskola igazgatósága.
XXII.	Nagyenyed II.	1. <i>Alsó-Fehér vármegye maros-balparti része</i> 2. <i>Hunyad vármegye</i> 3. <i>Szeben vármegye</i>	Dezső Miklós központi szőlészeti és borászati felügyelő.
XXIII.	Dicsőszentmárton	1. <i>Kis-Küküllő vármegye</i> 2. <i>Nagy-Küküllő vármegye</i>	Ideiglenesen a nagyenyedi m. kir. vincellériskola igazgatósága.
XXIV.	Marosvásárhely	1. <i>Torda-Aranyos vármegye</i> 2. <i>Maros-Torda vármegye</i> 3. <i>Maros-Vásárhely tjt.</i> 4. <i>Kolozs vármegye</i> 5. <i>Kolozsvár tjt.</i> 6. <i>Szolnok-Doboka vármegye</i> 7. <i>Besztercze-Naszód vármegye</i>	Szemere Bálint szőlészeti és borászati felügyelő.

Kelt Budapesten, 1908. évi október hóban.

Darányi s. k.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Desseffy Aurél gróf kitüntetése.** A király Desseffy Aurél grófot, az O. M. G. E. és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének elnökségében szerzett érdemei elismerésül a Lipót-rend nagykeresztjével tüntette ki. A kitüntetés alkalmából a Büdsszentmihályon tartózkodó Desseffy grófot táviratban üdvözölte az O. M. G. E. és ennek tisztikara.

— **Helyreigazítás.** Az Erdélyi Gazdában, az október 24-én megjelent számban — közölt „Levél a szerkesztőhöz” című cikkemben azt írtam:

„A megszorult gazdák vagy eladják állataikat vagy telelőbe adják. Községemben egy kisebb birtokos telelőbe vett 30 drb. 3—4 éves koru állatot 35 frton páronként.”

Ez az állítás nem felel meg a valóságnak, mert a teletetés ára nem páronként, hanem *darabonként* 35 frt és 50 kr. só pénz. Továbbá, ha tél végén az állatok jobb állapotban lesznek mint voltak a teletetés elején — páronként fizet még a tulajdonos 5 frt. pót teletelési bért. *Mózsa Attila.*

— **Darányi a gazdasági egyesületkért.** A földmivelésügyi tárca jövő évi költségelőirányzatában a gazdasági érdekeket szolgáló egyesületek, körök, bizottságok segítségét szol-

gáló tétellel másfélszeresére emeltetett. Ujabb lépést jelent ez abban az irányban, a melyet Darányi már első minisztersége idején maga elé tűzött. Mezőgazdaságunk fejlesztésének nagy munkájában a szaktestületekbe tömörült gazdákkal karöltve kíván eljárni a miniszter s ezzel is gyarapítani és fejleszteni akarja a munkájukat.

— **Háziipari tanfolyamok Kolozsme gyében.** Hogy a kisgazdáknak a tél folyamán is legyen megfelelő foglalkozásuk és keresetük, a földmivelésügyi miniszterium évek óta háziipari tanfolyamokat rendeztet, amelyeken a kisgazdákat kosárfonásra, kefekötésre, gyékénykészítésre, furás-faragásra stb tanítják.

Az idei télen *Dr. Darányi Ignác*, földmivelésügyi miniszter ur ó nagyméltósága *Vista* és *Méra* községek részére engedélyezett 3—3 hónapig tartó háziipari tanfolyamot, amelyen a kisgazdákat ahhoz értő mesterek gazdasági és házi eszközök készítésére, az ügyesebbeket azonkívül műfaragásatra is tanítják.

Ezen tanfolyamokat, melyek iránt a kisgazdák körében igen nagy lelkesedés mutatkozott, *Késváry Arthur*, a nádasmenti járás főszolgabírója és *Wolszky Győző*, Kolozsvármegye m. kir. gazdasági szaktanára folyó hó 9-én nyitották meg.

— **Országos szarvasmarhatenyésztési alap.** Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter a földmivelésügyi tárca 1909. évi költségelőirányzatához a képviselőház elé terjesztett je-

lentésében a szarvasmarhatenyésztés országos emelésére szolgáló alap állagáról is részletes kimutatást nyújt. A kimutatás szerint az alap vagyónálladéka 4 százalékos magyar korona-járadék kötvényekben 724.600 korona Ezenkívül a folyószámlán kezelt, valamint főnnálló tartozások címén követelésekben, tenyészanyag vásárlására engedélyezett kölcsönökben, készpénz és kamathátralékokat, valamint az 1904. évi XIV. t. c. alapján nyert javadalmozást is számítva, az alap vagyón állapota a legutóbbi zárlatnál 4.677.142 korona 10 fillért tett ki. Ebből a földmivelésügyi tárcát illető kamattj. védelmet és a leírások kiegyenlítésére szolgáló összeget levonva az alap cselekvő tiszta vagyona 4.590.745 korona 90 fillér. Az alap igénybevételére jellemzők a következő adatok: Tenyészanyag bevásárlására, s újabb importok eszközzésére fölhasználtatott 1897—1907. években 3.455.088 korona 55 fillér. Az 1908. évben 735.484 korona 21 fillér, összesen 4.191.572 korona 76 fillér. Az összeg fölhasználása képviselt a magyarországi szarvasmarhatenyésztés fejlesztésének ügyét, helyes fölhasználását pedig kétségtelenül igazolja az ország minden részében fejlődésnek indult szarvasmarhatenyésztés.

— **A Magyar Gazdaszövetség Bujanovics Sándor elnöklété alatt tartott igazgató-választmányi ülésén az elnök meleg szavakban emlékezett meg gróf Desseffy Aurél, a szövetség aelnökének kitüntetéséről, a választmány üdvözlő iratot fog intézni az aelnökhöz.** A mezőgazdasági érdekképviselő kérdésében Cserny Károly, Löherer Andor, Kodolányi Antal Meskó Pál, Németh József és mások hozzászólása után kimondotta a választmány, hogy az érdekképviselő megvalósítását szükségesnek tartja. Az igazságügyminiszter homestead tervezetét Bernát István igazgató ismertette, többek hozzászólása után határozatba ment, hogy kisebb bizottságot küldenek ki, amelynek kötelessége lesz konkrét javaslatot terjeszteni az igazgató-választmány elé.

— **Nemzetközi tejgazdasági kiállítás Budapesten.** A jövő évi június hó 6-tól 10-ig Budapesten rendezendő IV-ik nemzetközi tejgazdasági kongresszussal kapcsolatos nemzetközi tejgazdasági kiállítás előmunkálatai immár megkezdődtek. A kiállítás három főcsoportra oszlik, amelyek a következők: I. Tejgazdasági termékek, II. Tejgazdasági gépek és eszközök, III. Tejgazdasági tudományos kísérleti csoport. A bejelentési határidő 1909. évi február hó 1. A szokásos szállítási és vámkedvezményeket a bizottság ki fogja eszközölni. méltányos és megokolt esetekben a kiállítási bizottság a térdijak tekintetében általányösszeget állapít meg kivételes esetekben pedig a térdijfizetés kötelezettsége alól teljes fölmentést is adhat. A kiállításon a tejgazdasági termékek, a legújabb tejgazdasági gépek és eszközök tekintélyes számban lesznek bemutatva.

— **Gépgyárosok a földmivelésügyi miniszternél.** A Magyar Gépgyárosok Országos Egyesületének küldöttsége Förster Konrad miniszteri tanácsos vezetésével szerdán délelőtt a földmivelésügyi miniszternél tisztelgett abból a célból, hogy az egyesület köszönetét fejezze ki a miniszternek azért a rendeletért, a melylyel utasította a földmivelésügyi tárca alá rendelt összes gazdaságokat és intézményeket, hogy gépszükségletüket magyar gyáripárosoktól szerezzék be. A miniszter a küldöttség szónokának beszédére azt válaszolta, hogy min-

EREDETI „MÉLOTTE” TEJFÖLÖZŐGÉPEK,

valamint az összes tejgazdasági, állattenyésztési, gazdasági cikkek

————— állandóan nagy választékban raktáron: —————

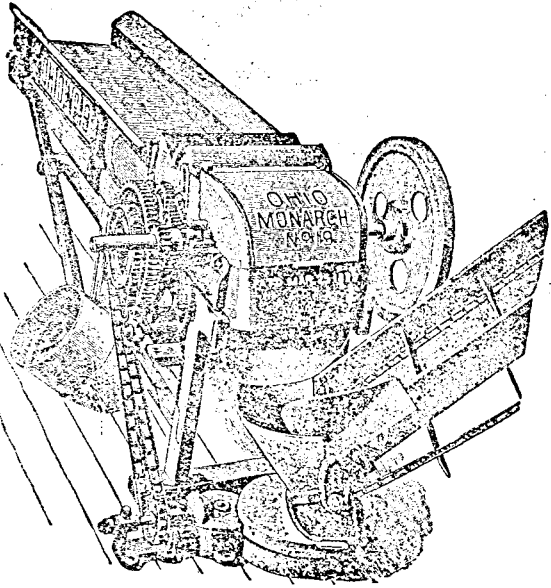
GEITTNER és RAUSCH Budapest, V. Andrassy-út 8.

➔ Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve. ➔

2057

„OHIO” EREDETI AMERIKAI

TENGERISZÁR-TÉPŐ-

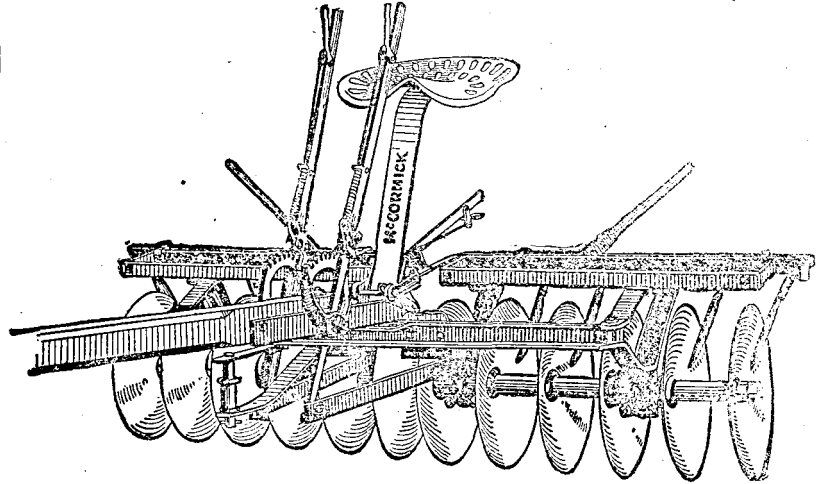
zöldtakarmányáprító- és szalmaszeccskázógép
a takarmányinség legbiztosabb leküzdője.

Mc CORMICK tárcsáshorona

tarlópántásra,
vetőszántásra,
rögáprításra stb. stb.

a gazda leghálásabb talajmivelő eszköze.

Mc CORMICK

Harvesting Machine Company, Chicago U. S. A.
Igazgatósága és főraktára: Budapest. V., Alkotmány-utca 12.

J. E. KNECHT, igazgató.

2098

Kolozsvári Takarekpénztár és Hitelbank Részv.-Társaság

Mátyás király-tér 7. sz. (Saját-ház.)

2 és fél millió K. összegű fő és melléknyereményekre játszik évenként 6 hazásban

ha megrendelt nálunk egy drb. k. nv, magyar **Jelzálogsorsjegyet.**

14 havi részletfizetésnél havi 10 — kor.		24 havi részletfizetésnél havi 6-30 kor.
16 " " " " 9- " "		30 " " " " 5-30 " "
18 " " " " 8- " "		34 " " " " 5- " "
22 " " " " 6-80 " "		vagy letétre napi árfolyamon 20 korona

foglaló és mérsékelt kamat lefizetése ellenében, tetszés szerinti törlesztésre.
Az első részlet, vagy a foglaló lefizetése után a sorsjegyek nyereményei a vevőt illetik.

HUZÁSOK:

Október 25-én 100 000 K	Február 25-én 200 000 K	Junius 25-én 100 000 K
Decz. 27-én egy millió K	Április 25-én 300 000 K	Aug. 25-én 500 000 K

főnyereménnyel és számos 100 000, 50 000, 30 000, 10 000, 5 000 korona stb. melléknyereménnyel. Pénzét el nem veszítheti, mert minden sorsjegy okvetlen nyer és a legkisebb nyeremény 140 kor. és egy nyereményjegy, amelynek értéke 40-50 koronára tehető. Ez a nyereményjegy 1959. évig (amíg a sorsjegy játszik) valamennyi huzáson játszik.

Egy sorsjegy több főnyereményt is csinálhat.

Kolozsvári Takarekpénztár és Hitelbank Részvénytársaság

Mátyás király-tér 7, (Saját ház.)

1007

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS. KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Műtermeik vannak:

Kolozsvár, Miskolc,
Mátyás király-tér 10. Városház-tár 20.

Dés, S.-A.-Ujhely,
Felsőstátér. Főtér 9.

1729 Sárospatak,
Kossuth Lajos-u. 70.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR RÉSZV.-TÁRS.

VASÖNTŐDE, GÉP- ÉS RÉZMŰGYÁR
Budapest, V., Csáklya-utca 3.

●●●●●
SPECIÁL-
GÉPGYÁR:
●●●●●
szeszgyárak és szeszfinomítók
élesztőgyárak
keményítő-syrup- és dextrin-gyárak

} teljes gépészeti berendezése.

Átalakít meglévő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.
Nemzetközi szeszértékesítő- és erjesztőipar-kiállítás Bécs 1904. — Nagy állami érem. — Legnagyobb kitüntetés.
(2149.)

BENZINMOTOROK, GOZLOKOMOBILOK, UTIMOZDONYOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, ARATÓGÉPEK, LOSONCZI VETŐGÉPEK, RESICZAI ACÉLEKÉK, KALMÁR-FELE ROSTÁK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK

ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

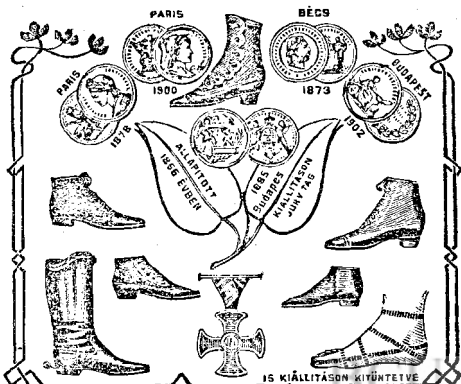
V., VÁCI-KÖRUT 32.

1458

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentenyháza-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült **FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.**

2.00

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68.
Ettől a legújabbakkal és mellett ajánlatos
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakészítők, járgány-és-éplőgépek, lóhere-és-éplő, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet J. kapálók, azecskavágók, répavágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ékek, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

ERDELYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32.

M. kir. szabadalm. osztálysorsjegyek főelárusító helye.
A bank elfogad betéteket
takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.
Leszámitól, váltókat, utalványokat, jaradékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.
Értékpapírokat, idegen pénznemeket elad és vásárol
Előleget ad értékpapírokra, folyószámlán és előre meghatározott időre.
Díjmentesen bevált szelvényeket és elvállalja a sorsjegyek revízióját.
Kibocsát utalványokat, checkeket, hitelleveleket bármely külföldi piacra.
Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt tüz- és betörésmentes páncélszekreneyeket. (Safe Deposits.)
2055 Üzleti órák:
d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

Mindennemű

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a **FISCHER-féle** zsák és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31-33. sz. szerethetők be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltarthatnak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladójának szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. Ponyvakölcsönző intézet. 2072

Árjegyzék, minták ingyen és bérmentve küldetnek.

Lóherefejtőgép

Róbey gyártmányu, teljesen üzemképes, gyárilag javított állapotban jutányos árban eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál

Wessel Leo Kolozsvár,

New-York szálloda. 2211

Keresek

Erdélyben birtokot megvételre vagy haszonbérletre 200-2000 kat. holdig. Részletes felvilágosítást a kiadó hivatalba kérek.

2212

Kwizda-féle RESTITUTIONS-FLUID

mosóvíz lovak számára.

1 üveg ára 2 korona 80 fillér. 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van. Nagyobb munkánál elő- és utóerősítő, erőltetőként, inak merevségénél stb. Az időmítésnél kiváló munkára képesíti a lovakat. — Kwizda-féle Restitutions-fluid szőveljegy, címke és göngyölés törv. védve.

1900. parisi világkiállítás Grand Prix.

Kwizda-féle szabadalmazott Lábszár-védő Pneumatic-lábszárvédő

2101. I.

gummiból

gummiból és légpárnával

szürke, fekete, barna és fehér színben és négy nagyságban készütnének és pedig a bal és jobb lábak részére, a-b-nél mert terjedelem szerint:

1. sz. 20-22 cm. | 3. sz. 24-27 cm.
2. sz. 22-24 cm. | 4. sz. 27-30 cm.

Ára darabonként

szürke
1. sz. Kor. 5.50 | 3. sz. Kor. 6.40
2. sz. Kor. 5.90 | 4. sz. Kor. 7.30

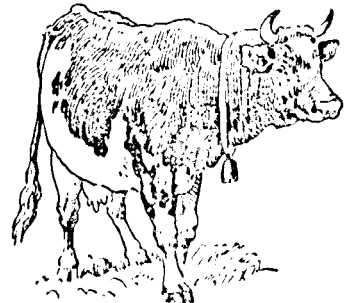
fekete, barna és fehér

1. sz. Kor. 5.50 | 3. sz. Kor. 6.80
2. sz. Kor. 6.40 | 4. sz. Kor. 7.70

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve. Főraktár:

KWIZDA JÁNOS FERENC

es. és kir. osztrák, magyar királyi, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneuburg, bei WIEN.

KWIZDA-féle

Korneuburgi marha-táppor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. — 50 év óta a legjobb istállóban használatban. Biztonság, rosz emésztésnél, a tej javítására s a tejleves fokozására.

1 doboz ára 1 korona 40 fillér.
1/2 doboz 70 fillér.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“-nek

Kolozs és több szomszédos megye területére kizárólagosan jogosított képviselőjében a bizalomteljesen hozzájáruló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kímélő eljárással szerzek

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket,

konvertálók más intézeti terheket és egyúttal rendezem az elhanyagolt birtok- és teherállapotokat.

Kiváló biztosságu tőkebefektetésül

ajánlom ez intézetnek a tőzsdén is jegyzett adó és egyéb levonásmentes óvadékképes és különösen katonai házasági óvadékképes 50 év alatti kisorsolásra rendszeresített

„4 és 4 1/2 százalékos zálogleveleit“.

Ezek kaphatók és a szelvények költségmentesen kifizetnek: az intézetnél Nagyszebenben és helyben a Kolozsvári Kereskedelmi Banknál. Mindennemű felvilágosítást díjmentesen és készséggel megad:

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaugynökség
GOMBOS BENŐ Kolozsvár, Malom-utca 16. szám.

A legelőnyösebb módon közvetít mindennemű ingatlan adásvételeket, bérleteket és bármiféle kereskedelmi ügyleteket. 2162

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle gőzeke garniturájával Erdélyben tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés eselén szántató kívánságára jó minőségü kőszénről vállalkozók gondoskodnak illetve évi kötésükből átengednek.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Báró Kemény József, Maros-Németi, u. p. Déva, vagy
Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,
Budapest, IV. Molnár-utca 11. 1934

Gulyabeli szarvasmarha árverési hirdetmény.

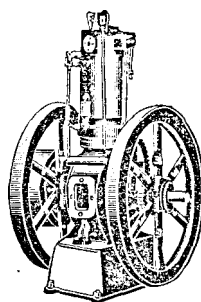
A kolozs-tordai m. kir. állami ménészgazdaság tisztavérü magyar-erdélyi fajta tenyészetéből származó, tenyésztésre alkalmas 12 db. különböző koru tehén és 5 db. három, illetve négy éves üsző Tordán az állami gazdaság majorjában f. évi november hó 20-án délelőtt 10 órakor nyilvános szóbeli árverés útján készpénzfizetés ellenében eladásra bocsájtatik.

Az állatok pontos leírása a kolozs-tordai m. kir. állami ménészgazdaság intézősége által (Kolozspuszta, u. p. és távirda-állomás Kolozs) az érdeklődőknek megküldetik.

Budapest, 1908. évi november hó.

M. kir. földmivelésügyi Minister.

2216

2217 **Modern**

takarmány-
kamrák és

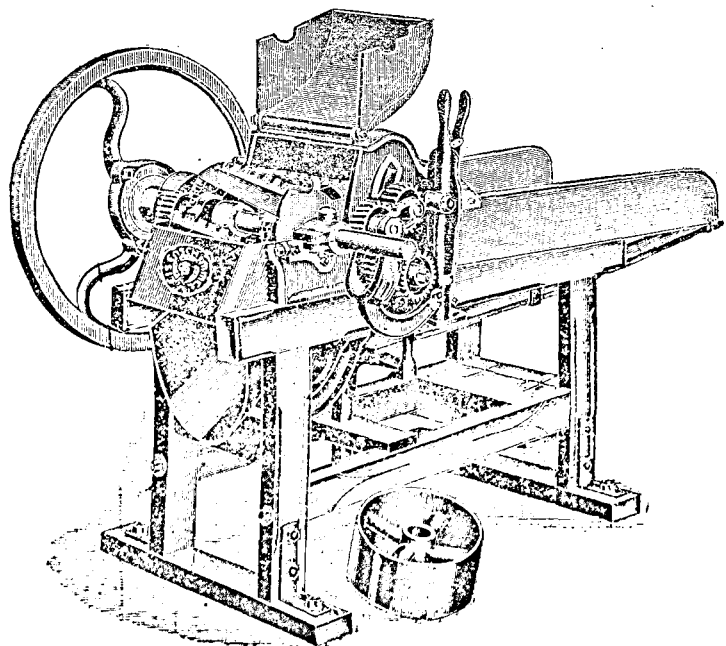
villamvilágítási
berendezések

létesítésére előnyös feltételek mellett vállalkozunk. — Árjegyzékkel és ajánlattal szívesen szolgál:

Fehér Miklós gépgyár Rt. Budapest,

Váci-ut 80. szám.

Amerikai rendszerü Schredderek

Kukoricaszártépőgépek,

Rézi és erőhajtásu szecskavágók,

Répvágók és répapazúók,

Kukoricamorzsolók és daráló-malmok,

Járgányok és közlőművek,

Takarmány-füllesztő kazánok

a legmodernebb szerkezettel, első rendü kivitelben, utólérhetetlen munkateljesítéssel, olcsó versenyáron

Bächer Rudolf, Melichár Ferencz czégnél

Budapest, VI.

Nagymező-utca 68.

Vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

1910